

Kijkend kind

W e kijken naar een schilderij van Conrad Felixmüller (Dresden 1897 – Berlijn 1977). Het is in 1923 gemaakt en draagt als titel: *‘Ich male meinen Sohn Luca’*.

We zien de schilder aan het werk in een huiselijke sfeer. Zijn penseel prijkt prominent in zijn rechterhand. Zijn oog is naar de toeschouwer toegewend. Luca, zijn 5-jarige zoontje, kijkt naar ons met een beschouwende blik. De poes snort tevreden in het atelier. Het is herfst, chrysanten en herfstbladeren staan in de vaas. Ook door de ramen zien we herfsttaferelen. Het kijkende kind krijgt alle aandacht. Zowel van de schilder als van de kijker.

Toen ik in Regensburg oog in oog stond met dit schilderij, moest ik denken aan oudere mensen. Hoe zij in de herfsttijd van hun leven terugkijken op hun jeugd. Vooral bij dementerende ouderen met een oprollend geheugen staan de eerste beelden van hun kinderjaren nog steeds in het geheugen gegrift. Ouders als eerste hechtingsfiguren spelen daarbij een belangrijke rol. Hoe zij naar ons keken, hoe zij er voor ons waren, hoe zij kleur gaven aan onze kindertijd.

Ergens blijft dat innerlijke kind in ons bewaard, ook in de herfsttijd van ons leven. Ik vroeg mij af hoe dat kind er bij mij uit zou zien als ik dat zou mogen schilderen.

Hoe schilderen wij ons innerlijk kind? In welke kleuren? Hoe zou dat kind kijken? Als een erkend kind of als een miskend kind? Als een bewonderd kind of als een geschonden kind? Als een creatief of als een gedisciplineerd kind? Als een belast kind of als een lachend kind?

Ik vroeg mij af: zou er ook zoets als een eschatologisch kind bestaan? Zou Jezus daarop doelen met zijn woorden: ‘wordt als de kinderen’ (Matt. 18:2)? Ik moest daarbij onwillekeurig denken aan de regels van Huub Oosterhuis:

*Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen
of ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
en elk zijn naam in vrede draagt. (Liedboek 601)*

Zo stond ik voor dit schilderij, en mediteerde ik voor dit kijkende kind over mijn eigen innerlijke kind. Langer dan de gemiddeld negen seconden waarmee een schilderij doorgaans bekeken wordt. ◀

Conrad Felixmüller, *‘Ich male meinen Sohn Luca’* (detail), 1923 >

